

Kategorija: 3.2.6.10. Teismo sprendimo atidėjimas ir išdėstymas, sprendimo vykdymo tvarkos pakeitimas;

Civilinė byla Nr. e3K-3-331-1075/2020
Teismo proceso Nr. 2-48-3-01379-2012-2
Procesinio sprendimo kategorija 3.2.6.10
LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS

N U T A R T I S

2021 m. sausio 27 d.

Vilnius

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Godos Ambrasaitės-Balynienės, Danguolės Bublienės (pranešėja) ir Birutės Janavičiūtės (kolegijos pirmininkė),

teismo posėdyje rašytinio proceso tvarka sprendė klausimą **dėl atsakovo J.I. prašymo pakeisti Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2020 m. gruodžio 16 d. nutarties civilinėje byloje Nr. e3K-3-331-1075/2020 vykdymo tvarką nagrinėjimo.**

Teisėjų kolegija

n u s t a t ė :

I. Ginčo esmė

1. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija teismo posėdyje išnagrinėjo civilinę bylą Nr. e3K-3-331-1075/2020 pagal ieškovės Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie Aplinkos ministerijos, atsakovų J.I. ir Trakų istorinio nacionalinio parko direkcijos kasacinius skundus dėl Šiaulių apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2020 m. vasario 11 d. nutarties peržiūrėjimo civilinėje byloje pagal ieškovės Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie Aplinkos ministerijos ieškinį atsakovams J.I., Trakų rajono savivaldybei, Trakų rajono savivaldybės administracijai, Trakų istorinio nacionalinio parko direkcijai, Zitai Bacevičienei dėl statybos pagal neteisėtai išduotą statybą leidžiantį dokumentą padarinių šalinimo; trečiasis asmuo Nacionalinė žemės tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos.

2. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija 2020 m. gruodžio 16 d. priėmė nutartį, kuria nutarė pakeisti Šiaulių apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2020 m. vasario 11 d. nutarties dalį, kuria paliktos nepakeistos Vilniaus regiono apylinkės teismo 2019 m. balandžio 8 d. sprendimo dalys, kuriomis nustatytas šalių atsakomybės už neteisėtos statybos padarinių pašalinimą laipsnis ir paskirstytos bylinėjimosi išlaidos.

3. Atsakovas J.I., vadovaudamasis *CPK 284* straipsnio 1 dalimi, pateikė prašymą pakeisti Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2020 m. gruodžio 16 d. nutarties civilinėje byloje Nr. e3K-3-331-1075/2020 vykdymo tvarką (toliau – ir Prašymas), paliekant esamą gėlo vandens gręžinį vietoje atkurtino, kuris buvo statybvietės teritorijoje prieš statybas, ir leisti negriauti regyklos statinio, kuriame įrengtas vandenvietės kolektorius, leidžiant regyklą pertvarkyti ir perregistruoti siurblinės statusu pagal jos faktinius ploto ir tūrio parametrus. Prašymą atsakovas J.I. motyvuoja, be kita ko, tuo, kad priešingu atveju sprendimo vykdymo veiksmai būtų neracionalūs ir neekonomiški, nes nugriovus kai kuriuos statinius, jie vėliau turės būti atstatyti.

4. Teisėjų kolegija pažymi, kad įsiteisėjus teismo sprendimui, nutarčiai ar įsakymui, šalys ir kiti dalyvavę byloje asmenys, taip pat jų teisių perėmėjai nebegali iš naujo pareikšti teisme tų pačių ieškinio reikalavimų tuo pačiu pagrindu, taip pat kitoje byloje ginčyti teismo nustatytus faktus ir teisinius santykius (*CPK 279* straipsnio 4 dalis). Be to, įsiteisėję teismo sprendimas, nutartis, įsakymas ar nutarimas yra privalomi valstybės ar savivaldybių institucijoms, tarnautojams ar pareigūnams, fiziniams bei juridiniams asmenims ir turi būti vykdomi visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje (*CPK 18* straipsnis). *CPK 284* straipsnio 1 dalyje įtvirtinta pirmiau nurodytų taisyklių išimtis, pagal kurią teismas turi teisę dalyvaujančių byloje asmenų prašymu ar savo iniciatyva, atsižvelgdamas į turtinę abiejų šalių padėtį ar kitas aplinkybes, sprendimo įvykdymą atidėti ar išdėstyti, taip pat pakeisti sprendimo vykdymo tvarką. Aiškindamas šią normą kasacinis teismas yra konstatavęs, kad teismo sprendimas ne visuomet gali būti įvykdytas jame nurodyta tvarka. Teismo sprendimo nevykdymą gali lemti tiek skolininko nesąžiningumas, kai jis vengia įvykdyti sprendimą, tiek neįvykdymo padarinių nenurodymas teismo sprendime, kai atsakovas sprendimu įpareigojamas atlikti arba nutraukti tam tikrus veiksmus, tiek objektyvios aplinkybės, kurioms susidėjus teismo sprendimas negali

būti vykdomas jame nurodytu būdu. Tokiais atvejais bylos šalys, vadovaudamosi *CPK 284* straipsnio 1 dalimi, turi teisę prašyti teismo pakeisti sprendimo vykdymo tvarką. Teismo sprendimo vykdymo tvarkos pakeitimas – tai kitokios sprendimo įvykdymo tvarkos nustatymas, palyginti su teismo sprendimo rezoliucinėje dalyje nurodyta jo įvykdymo tvarka ar įprastine tam tikros rūšies sprendimų vykdymo tvarka (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2013 m. sausio 4 d. nutartis civilinėje byloje Nr. *3K-7-83/2013*; 2019 m. liepos 12 d. nutartis civilinėje byloje Nr. *3K-7-91-701/2019*).

5. *CPK 284* straipsnis, reglamentuodamas sprendimo vykdymo tvarkos pakeitimo taisykles, nedetalizuoja, kuris teismas turėtų spręsti sprendimo vykdymo tvarkos pakeitimo klausimą, tačiau nustato tokio pakeitimo pagrindą – tai turtinė abiejų šalių padėtis ar kitos aplinkybės (*CPK 284* straipsnio 1 dalis). Teisėjų kolegija, atsižvelgdama į šią teisės normą ir pirmiau nurodytą teismo sprendimo vykdymo tvarkos pakeitimo instituto esmę, daro išvadą, kad šio instituto taikymas paprastai yra susijęs su tam tikrų savarankiškų faktinių aplinkybių nustatymu.

6. Pažymėtina, kad ir Prašyme keliami fakto klausimai dėl griautinų statinių pobūdžio ir funkcijų, dėl sklypo sutvarkymo reikalavimų, racionalesnio sprendimo vykdymo būdo. Kasacinio teismo paskirtis yra spręsti teisės aiškinimo ir taikymo klausimus, todėl šiam teismui nebūdinga tirti įrodymus ir nustatinėti faktines bylos aplinkybes. Atvejai, kai kasacinis teismas tiria tam tikrus įrodymus ir nustatinėja faktines aplinkybes, yra išimtiniai, paprastai susiję su pasirengimu bylą nagrinėti kasacine tvarka (pvz. įrodymai, patvirtinantys aplinkybes, sudarančias pagrindą atleisti nuo dalies žyminio mokesčio sumokėjimo, atnaujinti praleistą terminą pateikti procesinį dokumentą). Be to, *CPK 284* straipsnio 3 dalyje nustatyta teisė teismo nutartį dėl sprendimo vykdymo tvarkos pakeitimo skųsti atskiruojų skundu, taigi, atsakovas turi teisę kreiptis į kasacinį teismą dėl pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų nutarčių sprendimo vykdymo tvarkos pakeitimo klausimu teisėtumo peržiūrėjimo.

7. Teisėjų kolegija, remdamasi išdėstytais argumentais, sprendžia, kad Prašymas kasaciniame teisme nenagrinėtinas, o atsakovas su prašymu dėl sprendimo vykdymo tvarkos pakeitimo turi teisę kreiptis į pirmosios instancijos teismą, priėmusį sprendimą, kurio vykdymo tvarkos pakeitimo jis siekia. Tai, kad šio klausimo nagrinėjimas priskirtinas pirmosios instancijos teismo kompetencijai netiesiogiai patvirtina ir kasacinio teismo praktika *CPK 284* straipsnio taikymo atžvilgiu, žr. pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2019 m. liepos 12 d. nutartį civilinėje byloje Nr. *3k-7-91-701/2019*.

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos *civilinio proceso kodekso 284* straipsniu, *340* straipsnio 5 dalimi,

n u t a r i a :

Atsisakyti nagrinėti atsakovo J.I. prašymą pakeisti Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2020 m. gruodžio 16 d. nutarties civilinėje byloje Nr. *e3K-3-331-1075/2020* vykdymo tvarką.

Ši Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartis yra galutinė, neskundžiama ir įsiteisėja nuo priėmimo dienos.

Teisėjos Goda Ambrasaitė-Balynienė

Danguolė Bublienė

Birutė Janavičiūtė

Paminėta tekste:

Bylos:

3K-7-83/2013 Dėl nuostolių atlyginimo.

3K-7-91-701/2019 Dėl proceso teisės normų, įtvirtinančių bylos sustabdymo pagrindus ir reglamentuojančių teismo sprendimo vykdymo tvarkos pakeitimą, aiškinimo bei taikymo

Teisės aktai:

Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodeksas

18 str. Teismo sprendimo, nutarties, įsakymo ir nutarimo privalomumas

279 str. Sprendimo įsiteisėjimas

284 str. Sprendimo įvykdymo atidėjimas ir išdėstymas, sprendimo vykdymo tvarkos pakeitimas

340 str. Įsiteisėjusių teismo sprendimų ir nutarčių peržiūrėjimas kasacine tvarka